

SLAVICA SLOVACA

Ročník 50 • 2015 • 2

SLAVISTIKA

MÁRIA PROKIPČÁKOVÁ*

Rukopisný irmologion Jána Juhaseviča Skľarského z rokov 1800-1801

PROKIPČÁKOVÁ, M.: Manuscript Irmologion of Ján Juhasevič Skľarskyj from the Years 1800-1801. *Slavica Slovaca*, 50, 2015, No. 2, pp. 156-168 (Bratislava).

Presented paper brings new information about hitherto unexplored manuscript of significant scribe and cantor Ján Juhasevič Skľarskyj (1741-1814). The fifth known irmologion of Juhasevič was written (copied) in the village called Nevické in the years 1800-1801. The paper focuses on the description of its form and repertoire. In the addition to the basic musical and textual comparison the article puts emphasis on the system of writing tradition and liturgical musical praxis in the Carpathian region.

Irmologion, Manuscript, Scribe, Carpathian prostopinije, Ján Juhasevič Skľarskyj (1741-1814).

Štúdium cyrilských hudobných rukopisov byzantsko-slovanského obradu v knižnici Gréckokatolíckej vysokej školy sv. Atanáza v Nyíregyháze sa uskutočnilo na základe plnenia výskumných úloh spojených so spracovaním dizertačnej témy – irmologionov významného prepisovača liturgických kníh, miniaturistu a kantora Jána Juhaseviča Skľarského. Výsledky výskumov dizertačnej práce sú súčasťou realizácie projektu APVV 14-0029 CyrSlav – Cyrillské písomníctvo na Slovensku do konca 18. storočia.

O živote Jána Juhaseviča Skľarského vieme napriek jeho významu veľmi málo. Jediný pôvodný prameň a zdroj jeho biografických údajov je latinský marginálny zápis na stránkach jeho irmologionu z roku 1795, vpísaný Andrejom Bukovským, kňazom z farnosti Simirky (dnešná Zakarpatská Ukrajina).¹ Doterajšie štúdie všeobecne uznávajú, že Juhasevič sa narodil v obci Príkra pri Svidníku v roku 1741. Vychádzajú z výpočtu, ktorý berie do úvahy, že zomrel v decembri roku 1814 vo veku 73 rokov.² Štúdiá absolvoval v Lvove, pravdepodobne v bratskej škole, po ktorých sa vrátil do rodnej obce a dlhé roky tam pôsobil ako kantor. Ešte v roku 1789 napísal v Príkrej svoj Akatistnik. Doteraz nevieme prečo, ale Juhasevič opustil rodnú obec a svoju činnosť zasvätil farnosti Nevické na Zakarpatskej Ukrajine. Tu „dvadsať rokov príkladne slúžil miestnej cirkvi“³

* Mgr. Mária Prokipčáková, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava.

¹ Hic loci ecclesiae servivi exemplariter per 20 annos, obit 73 aetatis suae anno, scripsit 30 Irmologion (sic!) et complures alios libros, gessit complura munia, uti iudicis pagensis, cauponis, ecclesiae curatoris et cantoris, fabricator rotarum, industrius cultor agrorum, magnus typikista, amoena vocis, erga pauperes elemosinarius, ecclesiam primus intravit, ultimus exivit; sepultus extra ecclesiam penes cantonale crilosz 15 Dec. st. vet. anno 1814. Adnotavit vero - - Андрей Буковскій, parochus Szimirkensis. Hunc modum scribendi libros diversos apud certum parochum in Polonia didicit. Postea, redus ad patriam suam I. C. Sarosiensis, qua iam cantor, iude inchoando usque mortis suae ultimam diem omni die excepto infirmitatis alicujus intervallo et prima die Paschatis, urgentissimo etiam tempore, libros scriptavit. Mors ejus incidit in diem Dominicam, qua matutinum sacrum et vespers eminenter decavit, post vespers Georgio, nepoti suo, Irmologion praecantabat, coenavit, decubuit, per horam dormivit, surexit, taudem correptus seria antiqua sua tussi ruptisque internis venis, sanguinem instar jugulati bovis una cum anima exmisit per os absque ulla spirituali dispositione perprius procrastinata. Петров, А.: Материалы для истории Угорской Руси, II, St. Peterburg, 1906, s. 87- 88.

² Tamže, s. 88.

³ Tamže, s. 88.

a ako ďalej dopĺňa latinský zápis na marginálii - „bol činný vo viacerých povolaniach, pôsobil ako richtár, hostinský, kurátor a kantor v chráme, kolár, roľník a znamenitý pisár.“⁴

Historické záznamy z 18. storočia hovoria o fenoméne putujúcich kantorov (мандрованих дяків), ktorí chodili z farnosti do farnosti a priučali veriacich gramotnosti a liturgickému spevu.⁵ Hoci sa Štefan Papp pohráva s teóriou, že Juhasevič „працював на кількох закарпатських селлах,“ nezachoval sa dôkaz o tom, že by skutočne pôsobil vo viacerých farnostiach a mohli sme jeho činnosť považovať až za takú globálnu.⁶ Zmena prostredia mohla súvisieť s jeho osobným a rodinným životom, o ktorom však doterajšie práce mlčia. Nemáme bližšie informácie o jeho manželke či deťoch, ale Andrej Bukovskij zaznamenáva, že Juhasevič po nedefinnej liturgii „svojmu vnukovi Jurajovi predspeieval Irmologion.“⁷ Práve to nás priviedlo k širšiemu výskumu, ktorý potvrdil, že istý Juraj Juhasevič, narodený v obci Namitzka (pravdepodobne skomolenina názvu Nevické) študoval v roku 1825 v Mukačevskom kňazskom seminári a neskôr dokonca v Stadtkonvikte vo Viedni.⁸ Za kňaza bol ordinovaný v roku 1831 a stal sa správcom farnosti Gelse. V rokoch 1865-1872 pôsobil ako Archi-Diaconus Szathmáriensis.⁹ Neskôr ako Vice-archi-Diaconus, v dištrikte Nyirenzis.¹⁰ Podľa nekrológu z roku 1878 zomrel Juraj Juhasevič 21. júna 1877 vo veku 73 rokov v 46. roku kňazstva.¹¹ Z toho usudzujeme, že sa narodil v roku 1804 a práve on mohol byť spomínaným Juhasevičovým vnukom, ktorému už ako desaťročnému starý otec predspevoval irmologion.

S menom Jána Juhaseviča Skľarského sa spája autorstvo 26 zachovaných diel rôzneho žánrového typu, od liturgikonov, kalendárov, cez spevníky a irmologiony až po zbierku prisloví, typikon či žaltár.¹² Jeho dielo sa vyznačuje precíznym rukopisom, kresliarskou zručnosťou a estetickým citom pre poriadok a súlad. Doteraz sa zachovali zmienky o desiatich Juhasevičových irmologionoch, ale len pri siedmich z nich poznáme miesto uloženia:

1. Irmologion, 1778 – 1779 neznáme miesto uloženia¹³
2. Irmologion, 1784 – 1785 Historické múzeum, Lvov, Sig. 209
3. Irmologion, 1795 neznáme miesto uloženia¹⁴

⁴ Porov. Tamže, s. 88.

⁵ Ясиновський, Ю.: Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої 16-18 століть: Каталог і кодикологічно-палеографічне дослідження. Ін-т українознавства ім. Крип'якевича НАН України, Львів: Місіонер, 1996, s. 74.

⁶ Porov. Папп, С.: Духовна пісня на Закарпатті. In: *Analecta Ordinis S. Basilii Magni, Romae*, 1971, s. 122.

⁷ Z latinského originálu: „...post vespervas Georgio, nepotí suo, Irmologion praecantabat...“ Porov. Петров, А.: *Матеріали...*, 1906, s. 88.

⁸ Porov. Blažejovskij, D.: *Byzantine Kyivan Rite Students in Pontifical Colleges, and in Seminaries, Universities and Institutes of Central and Western Europe (1576-1983)*. In: *Analecta Ordinis S. Basilii Magni, Romae*, 1984, s. 250.

⁹ Porov. napríklad *Schematismus Venerabilis Clerio Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsiensis pro Anno Domini 1872*, Unghvarini, Typus Viduae Caroli Jager, s. 112.

¹⁰ *Schematismus Venerabilis Clerio Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsiensis pro Anno Domini 1876*, s. 212.

¹¹ *Schematismus Venerabilis Clerio Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsiensis pro Anno Domini 1878*, Unghvarini, Typus Viduae Caroli Jager, s. 374.

¹² Do súhrnu Juhasevičových diel zaraďujeme aj v posledných výskumoch skloňovanú poviedku o bičovaní Krista, ktorej autorstvo prisúdil Juhasevičovi Jozef Šelepec. Poviedka bola nájdená v roku 2014 pri triedení starých papierov v Štátnej knižnici v Prešove. Viac pozri Šelepec, J.: *Невідоме оповідання Івана Югасевича*. In: *Slovanské reminiscencie*. Prešov: *Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Prešovensis* 2014.

¹³ Irmologion pokladáme za stratený. Máme o ňom len stručné zmienky. V záhlaví irmologionu sa uvádza, že ho napísal Ján Juhasevič Skľarskij v obci Prikra pri Chráme sv. Michala Archanjela. V roku 1946 ho v múzeu kláštora redemptoristov v Michalovciach našiel Ivan Paňkevič, ktorý zapísal text jeho marginálnych poznámok. Ten uvádza, že rukopis v roku 1792 kúpil od Juhaseviča Jána Jakoviča, farára z obce Nižná Pisaná v svidnickom okrese za 8 zlatých. Viac o tom Paňkevič, I.: *Матеріали до історії мови південно-карпатських українців*. In: *Vedecký zborník múzea ukrajinskej kultúry v Svidníku*, 4, II. zv., Prešov, 1970, s. 95.

¹⁴ Alexander Petrov v roku 1906 uvádza irmologion ako jedno z Juhasevičových diel, ktoré sa vtedy nachádzalo v Nevickom. Na jeho margináliách sú zapísané jediné biografické zmienky o Juhasevičovom živote. Viac pozri Петров, А.: *Матеріали...*, 1906, s. 87- 88, Ясиновський, Ю.: *Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої 16-18 століть...*, 1996, s. 472.

4. Irmologion, 1800 Slovenské národné múzeum, Bratislava, MUS I 80
5. Irmologion, 1800 – 1801 Nyíregyháza, Gréckokatolícky kňazský seminár, MS 20003
6. Irmologion, 1803 Múzeum ukrajinskej kultúry, Svidník
7. Irmologion, 1806 súkromný archív, Užhorod
8. Irmologion, 1809 súkromný archív, Mukačevo
9. Irmologion, 1809 neznáme miesto uloženia¹⁵
10. Irmologion, 1811 – 1812 Národná knižnica Praha, XVII, L16

Zachované marginálie a datovanie vzniku Juhasevičových diel svedčia o skutočne aktívnej práci prepisovača. Bukovskij potvrdzuje, že „neskôr začal písať a aj keď mal mnoho iných povinností, neprestal až do dňa svojej smrti. Písanie prerušil iba kvôli nejakej slabosti a na prvý deň Paschy.“¹⁶ Osobitne produktívne boli roky 1800-1801, kedy prepísal dva irmologiony a typikon. Práve tak v roku 1807 stihol pripraviť dva kalendáre, triodion a spevník paraliturgických piesní. Vo všeobecnosti sú medzi vznikom jednotlivých diel len krátke časové prestávky, predovšetkým v prípade jeho posledných známych titulov. Podľa záznamu Juhasevič dokončil štvrtý spevník 25. júla 1811 a už o mesiac neskôr, teda 31. augusta 1811 začal prepisovať svoj posledný známy irmologion. Autor dokonca pracoval na prepise diel súčasne. Potvrdili to zápisy obidvoch irmologionov z roku 1809. Prvý z nich Juhasevič dokončil 30. októbra, pričom prácu na druhom z nich zavŕšil o týždeň neskôr.

Nie je známe, koľko diel Juhasevič v skutočnosti vytvoril. Poznáme najmä jeho mladšie tituly, no samozrejme, nemôžeme vylúčiť, že podobne aktívnym prepisovačom bol aj v staršom období svojej tvorby. Mnohé jeho diela mohli byť zničené, alebo ešte len čakajú na svoje objavenie.

Formálna úprava rukopisu

Doteraz nepreskúmaný irmologion Jána Juhaseviča Skľarského z rokov 1800-1801 sa nachádza v knižnici Gréckokatolíckej vysokej školy sv. Atanáza v Nyíregyháze (Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola) pod signatúrou MS 20003. V roku 2010 ho v uvedenej knižnici našiel a identifikoval profesor Vojtech Boháč z Gréckokatolíckej teologickej fakulty v Prešove. Chýba preto v zozname irmologionov v rozsiahlom katalógu Juraja Jasinovského z roku 1996 ako aj iných skorších štúdiách.¹⁷ Prvýkrát ho zaraďuje medzi Juhasevičove diela až Šimon Marinčák v roku 2010.¹⁸

Rozmery rukopisu sú 20,2 x 26,3 x 2,9 cm. Väzba je dosková, obťahnutá hnedou kožou. V prostriedku prednej dosky je ornament vytvorený slepotlačou. Na vonkajších hranách väzby sa zachovali kovové zvyšky praciek. Zadná doska je vertikálne prelomená, obe polovice drží pohromade len kožený poťah. Rukopis obsahuje 122 fólií viazaných do zošitov, pričom jednotlivé zošity sa skladajú zo štyroch hárkov. Riadny hudobno-textový repertoár irmologionu je fóliovaný cyrilskými literami v pravom hornom rohu záhlavia každého listu. Fóliácia pokračuje priebežne až do listu 120 len s jedinou chybou, s vynechaním číslovania f. 96 (t. zn. f. 96 = f. 97).

¹⁵ Rukopis sa ešte v roku 1934 nachádzal v obci Kamienska na Spiši. Jeho kópiu vytvoril v roku 1841 Peter Kuzmiak, kantor farnosti Foľvark (dnešné Strážany) na Spiši.

¹⁶ Porov. "...iude inchoando usque mortis suae ultimam diem omni die excepto infirmitatis alicujus intervallo et prima die Paschatis, urgentissimo etiam tempore, libros scriptavit." "Віас позрі Петров, А.: Матеріалы..., 1906, s. 88.

¹⁷ Pогов. Ясиновський, Ю.: Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої 16-18 століть..., 1996; DeCarlo L.: A Study of Carpatho-Rusyn Chant Tradition In The Late Eighteenth Century: The Manuscript Irmoloji of Ioann Juhasevyč. 1998; Задорожний, І.: Невідомий ірмолої Івана Югасевича. In: Ясиновський, Ю. (ed.): КАЛОФОНІА. Наук. зб. з історії церковної монодії та гимнографії. Львів: Видавництво львівської богословської академії, 2002.

¹⁸ Marinčák, Š.: Irmologiony Jána Juhaseviča. In: Veľbacký, J. (ed.): Zmapovanie liturgicko-hudobného dedičstva na Slovensku. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2010.

Posledné tri listy autor číselne neoznačil, pri ich opise používame dodatočnú foliáciu. Irmologion je kompletný, čiastočne poškodená je len f. 8. Kvôli absencii podstatnej časti listu sa nám nezachoval úplný záznam 1., 2., 4. a 5. piesne nedel'ných irmosov 3. hlasu oktoichu.

Na listoch rukopisu je vodoznak, ktorý tvorí osem pravidelných zvislých línií (rebrí) cez celú plochu hárku. Medzi jednotlivými rebrami v lome hárku sú pravidelne usporiadané grafémy REGEST. Na iných listoch je vyobrazená dvojica písmen FR, ktorá indikuje iniciály mena konkrétneho papiernického majstra. Pomenovanie REGEST bolo bežným označením druhu papiera a používalo sa v mnohých papierňach na území dnešného Slovenska (napr. v Svinici, v Kamenici pod Vtáčnikom, Kokave nad Rimavicou, v Rochovciach, v Rožňave, Nižných Ružbachoch, Spišskej Novej Vsi, Bardejove)¹⁹ a pravdepodobne tiež v iných častiach monarchie, prípadne za jej hranicami. Podľa všetkého sa však uvedený typ vodoznakov nepoužíval v dielňach na území terajšej Ukrajiny. Katalóg filigránov zo 146 papierní, ktorý zostavil Orest J. Macjuk v roku 1974, nepotvrdil výskyt ani len príbuzného typu nami skúmaného vodoznaku.²⁰ Do vydania štúdie sa nepodarilo s určitosťou zistiť, papier ktorej dielne Juhasevič použil. Iniciály mena budú pri ďalšom výskume smerodajné.

Na vnútornej strane väzby rukopisu sa nachádzajú záznamy o jeho majiteľoch. Zápis zo 6. apríla 1825 hovorí, že rukopis vlastnil istý Janoš Pastel[']jak, minajský kantor.²¹ Nevieme prečo poznámka uvádza aj rok 1845. Rukopis bol neskôr vo vlastníctve Hajdudorožského biskupstva, o čom svedčí pečiatka eparchiálnej kancelárie. Vnútorná strana prednej dosky slúžila ako priestor na poznámky základných výpočtov, resp. iných formálnych údajov (napr. maďarský zápis „169 virág vasárnapig“). V dolnej časti strany sa nachádza neúplný text 120. Dávidovho žalmu *помощь моя от господя сотвориша[го нѣо и землю]* (pravdepodobne chyba list s jeho pokračovaním, na čo poukazuje i samotný stav väzby).

Titulný, nefoliovaný list obsahuje základné údaje o diele: *ѢРМОЛОГИОНЪ // ѿнѣ // КѢТАРѢИѦ, СЪ ДЕРЖАЕТЪ ВЪ // СѢБѢ ЦРКОВНАѦ ПѢНИѦ НА ПРѢЗ//НИКИ ГДЬСКИѦ, И БГОРОДИЧНЫѦ, И // ПРОЧИИХЪ НАРОЧИТЫХЪ // СТЫХЪ. // ПИСАНА ІОАННЪ ЮГАБЕНЧЪ ПѢВЕЦЪ // НЕВѢЖИЧНИКИѦ ЦРКВЕ. // ПРИ ХРАМѢ ПОКРОВЪ ПРѢТЫѦ ВЛЧЦЫ // НАШЕѦ БЦЫ, И ПРИШ ДѢЫ // МРІѦ. // РОКЪ БѢКИѦ, ДѦ. МЦѦ // НОЕМВРІѦ, ДНѦ, Ѣ. //* Pod titulným záznamom na dolnej marginálii je uvedené, že za irmologion zaplatil už v roku 1800, teda hneď pri začatí prác na prepise, Ján Pastel'ak;²² pravdepodobne ide o vyššie spomínaného minajského kantora. Záznam ďalej uvádza, že cena irmologionu bola 30 zlatých („[...] ЗОЛОТЫХЪ 30 ДАВЪ//ЗА ІЕРМОЛОИ РОКЪ „ДѦ.“) Ukazuje sa, že prepis vznikol na objednávku a čiastka zaň bola zaplatená v predstihu, respektíve na začiatku práce na prepise.

Podľa Juraja Jasinovského sa väčšina irmologionov prepisovala za účelom vlastnej potreby, a to predovšetkým kantormi, učiteľmi, prípadne ich žiakmi.²³ Niektoré zo zachovaných rukopisov však potvrdzujú, že irmologiony boli vyrábané tiež na objednávku, na výuku spevu budúcich kantorov i ako dar pre vyšších cirkevných hierarchov alebo kňazov.²⁴ Irmologion z Nyíregyházy zakúpil kantor minajského chrámu pre interné potreby liturgickej praxe. Hoci nevieme, ako dlho slúžil miestnej cirkvi, podľa zápisu na rube titulnej strany ho už v roku 1835 vlastnil istý Gerzanič (Gerzánics),

¹⁹ Viac pozri Decker, V.: Dejiny ručnej výroby papiera na Slovensku. Martin: Matica slovenská, 1982 s. 81.

²⁰ Мацюк, О. Я.: Папір та філіграні на українських землях (XVI- початок XIX ст.). Київ: Наукова думка, 1974.

²¹ Пастел(л)акъ Іоношъ Минайскій // Церквен Пѣвецъ 1825 ЯнварѦ Ѣ. Obec Minaj je v súčasnosti mestskou časťou Užhorodu a nachádza sa asi 20 km juhovýchodne od Nevicekého, kde pôsobil Ján Juhasevič Skfarskij.

²² Іоаннъ: паргелл[к]ъ.

²³ Ясиновський, Ю.: Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції ранньомодерного часу. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2011, s. 303.

²⁴ Tamže, s. 303.

kantor katedrály (asi v Užhorode).²⁵ V uvedenom roku totiž od neho rukopis kúpil Andrej Šesták (András Seszták), vtedajší preparandista, pravdepodobne známej užhorodskej školy pre kantorov a učiteľov.²⁶ Irmologion neskôr slúžil ako učebná pomôcka pri výučbe liturgického spevu.

Na f. 81^r je Juhasevičovým rukopisom zaznamenaný dátum²⁷ *срѣда Мала дѣна ѿ.* a na f. 89^r je uvedené *Ѳ ПАТѢ Юѿѿа дѣна ѿ.* Na základe porovnania dátumov s počtom jednotlivých fólií možno usudzovať, že išlo o informáciu, kedy autor danú pasáž prepisoval. Kým prvú časť rukopisu (do f. 81) prepisoval 7 mesiacov, pri druhej časti irmologionu napredoval výrazne rýchlejšie. Za jeden deň prepísal priemerne jednu fóliu. Striednosť práce počas prvých mesiacov môžeme zdôvodniť reálnym predpokladom, že Juhasevič vtedy pracoval na viacerých rukopisoch súčasne.

Juhasevičov rukopis uzatvára doslov na poslednom liste, v ktorom píše: *СЛАВА, ЧЕРТЬ, ПОКЛОНЕНІЕ ѿ ВЪЧНОЕ БЛАГОДАРЕНІЕ, ГИѢ ДАННОМУѢ, ВЪ НЕРАЗДѢЛНОЮ, ѿ НЕ ѿЗРЕЧЕННОЮ ТѢЩЦИ, СЛАВНОМУѢ ОЦѢЮ, ѿ СѿЮ, ѿ СѢОМУѢ ДѢЮ. ДАВШЕМОУ СЮ КНИГУ НАРЕЧЕННЮЮ ІРМОЛОГІОНА. ТО ЕСТЬ: ПѢНОСЛОБЪ, ВЪ ШЛАНЕОБЪТИ НАЧАТИ, ѿ ВЪ БЛГОУМІАННОМУ ДАРѢ БЖІТВѢННОМУ ДО КОНЧАТИ. ЗДѢ СПИСАА ІѡАННОМУѢ ЮГАСЕВІЧЕМУ ПѢЦЕМЪ НЕВѢЦЦАНСКІА ЦРКВЕ. При хра́мѣ ПОКРѢВЪ Прѣ́тыа Влѣ́цы, нашѣа Бѣ́цы, ѿ Прѣ́ту дѣ́вы Мѣ́ла. РокѢ Бжѣ́а мѣ́ла. Мѣ́ла Юѿѿа дѣ́на ѿ. ДОКОНЧЕНА.*

Na tomto mieste pokladáme za potrebné upozorniť, že Juhasevič vo svojich záverečných slovách písal spravidla zaužívanú, dokonca doslovnú formuláciu, čo následne potvrdila komparácia s pasážami jeho ďalších prepisov irmologionu z rokov 1809 a 1811-1812.

Údaje zachytené v doslove irmologionu významne pomohli pri úprave datovania jeho vzniku. Šimon Marinčák na základe sprostredkovanej informácie vo svojej štúdií uvádza na tomto mieste rok 1800, no je potrebné brať do úvahy, že autor začal pracovať na diele až v novembri spomínaného roku a práce zavŕšil v júli v roku 1801. V súvislosti s uvedeným možno datovanie rukopisu upraviť do rokov 1800-1801.

Na poslednom liste (r) sa nachádza záznam nápevu 9. irmosu Kvetnej nedele od iného pisára s nasledovným maďarským textom „*Isten az ur és megjelent nékünk alkossatok ünepet es jertek vigan imádvá magasztaljuk Krisztust virágokkal és viruló ágakkal éneket zengedezvén áldot aki jön a mi Űdvözítő urunk nevében.*“ (sic!) Pisár zaznamenal hudobný materiál, ktorý sa zhoduje s melodicko-rytmickým obsahom Juhasevičovho zápisu na f. 63^v-64^r, ale zohľadňuje odlišné usporiadanie prízvukov v maďarskom variante. S tým súvisia posuny v podložení textu a zmeny v rytmike hudobného zápisu.

Rukopis uzatvára pasáž z Matúšovho evanjelia (21, 9) zapísaná inou rukou v tomto znení: *СЛАВА СЫНУ ДАВЫДОВУ, БЛАГОСЛОВЕН ГРАДЫЙ ЦАРЬ ІЗРАИЛЕВ, СЛАВА ВО ВЫШНИХЪ.*

Pred každým titulom, ktorý uvádza kánon sviatku, sa nachádza jednoduchý, väčšinou čiernym atramentom nakreslený ornament. Iniciály sú vo všetkých prípadoch zvýraznené červeným atramentom bez alebo len s jednoduchým vzorom geometrického či rastlinného charakteru. Ukrajinská historička umenia Odarka Sopková uvažuje v súvislosti s grafickou výzdobou Juhasevi-

²⁵ „Ezen Irmolajt vettem 1835^{be} // Gerzánics Katedrális Kántortól // mint azon évi preparandista // Seszták András“. Zápis v maďarčine definuje, že išlo o Gerzaničovu katedrálu, avšak v logickom významovom kontexte predpokladáme, že išlo o Gerzaniča, kantora katedrály. V schematicizme mukačevskej eparchie z roku 1876 sme zistili, že vtedy pôsobili ako kantori dvaja z rodu Gerzaničovcov, a to Teodor (Theodorus Gerzánics), ktorý bol kantorom farnosti Zaryčevo, neďaleko Nevického a Ján (Joannes), ktorý pôsobil ako kantor a učiteľ vo farnosti Kobľary (východne od Užhorodu). Ktoré z týchto mien možno spájať s užhorodským biskupským chrámom ozrejmi ďalší výskum. Porov. Schematismus Venerabilis Clerio Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsiensis pro Anno Domini 1876, Unghvarini, Typus Maximilian Pollacsek, 1876, s. 248 a 264.

²⁶ Ako sme zistili, Andrej Šesták pôsobil v roku 1876 ako kantor vo farnosti Balsa (pri Nyíregyháze). Porov. Schematismus Venerabilis Clerio Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsiensis pro Anno Domini 1876, Unghvarini, Typus Maximilian Pollacsek, 1876, s. 208.

²⁷ Podľa juliánskeho kalendára.

čových diel o dvoch štýloch.²⁸ Prvý označuje ako tzv. prikranský, v ktorom sa autor približuje motívom barokovej ornamentiky v bohatých viacfarebných miniatúrach a gravúrach. Irmologion z Nyíregyházy je ukázkovým príkladom druhého, tzv. nevíckého obdobia jeho tvorby, ktorý Sopková charakterizuje motívmi národnej ornamentiky a dvojfarebnou, jednoduchšou grafikou.²⁹

Strany obsahujú spravidla 11 osnov s notáciou a podloženým textom. V záhlaví paralelne s úvodmi jednotlivých irmosov sa nachádza číselné označenie piesne, respektíve odkaz na nápev, v ktorom má byť interpretovaná. V nadpisoch veľkých sviatkov autor často neodkazuje na príslušný hlas kánonu. Znalosť hlasov bola natoľko zaužívaná, že kantori nepotrebovali „nápovedu“. Nápevy jednotlivých kánonov spoľahlivo ovládali z praxe.

Notový text je zapísaný tzv. kyjevskou notáciou, ktorá predstavuje východný variant západoeurópskej menzurálnej notácie. Na začiatku každého riadka je kľúč, ktorý stanovuje charakter použitej stupnice a jej vnútornú intervalovú organizáciu. V Juhasevičovych rukopisoch nachádzame len jednu formu kľúča, tzv. C-kľúč na tretej línajke osnovy. V notovom zázname autor používa znak *fity*, ktorý mal kantorovi naznačiť pasáž so slobodným priestorom pre improvizáciu v speve. V irmologione z Nyíregyházy, rovnako ako v ďalších Juhasevičovych rukopisoch je *fity* označená gréckym písmenom θ a autor ju vždy uvádza bez melodického záznamu jej konkrétneho prevedenia. Možno ju nájsť v 9. irmose **НЕСЪНИСА ѿ МНѢ МАТИ** (f. 43^v), ktorý sa spieva v nedeľu pred Bohozjavením, podobne tiež v 9. irmose Veľkého štvrtku **СЪТРАСѢНА ВЛАДЫЧИНА** (f. 67^v) ako aj v iných kánonoch.

Cyrilský text irmologionu je napísaný precíznym polounciálnym písmom. Keďže ho Juhasevič prepisoval ako skúsený kantor a zručný pisár vo veku 59 rokov, zmysel pre estetiku sa odzrkadlil v bezchybnom spôsobe a presnom grafickom zobrazení jednotlivých písmen. V diele sa uplatnilo používanie grafémy spájajúcej **т** a **в**, časté zámery v rozlišovaní grafém **з** a **з** a predovšetkým nerozlišovanie hlások označených grafémami **і**, **ї**, **и**, **ы**, **у** a **ѣ**. V rukopise je rozkolísaný systém označenia a usporiadania titulov, skratiek a horných grafém. Budúca analýza cyrilského textu pravdepodobne preukáže, že v inak liturgickom, kánonickom texte rukopisu sa prejavili prvky redakcií cirkevnej slovančiny, v ktorých sa v menšej či väčšej miere odráža jazykové vedomie ich používateľov.³⁰ Vychádzame pritom zo skutočnosti, že „jednotlivé texty či súbory textov sa upravovali a dopĺňali v závislosti od potreby miestneho religiózneho spoločenstva. Tvorba, prepisovanie tlačенých i rukopisných predloh malo vplyv aj na podobu a vývin textov v oblasti, kde takýto odpis (prepis, kompilát) vznikal”.³¹ Predpokladáme, že podobne ako v iných liturgických, paraliturgických prameňoch a písomnostiach, cirkevná slovančina v irmologionových textoch zachovávala svoju podobu, avšak pri interpretácii prijímala znaky miestneho jazyka. Juhasevič uplatňuje v texte prednikonovskú formu liturgických textov, respektíve ju možno charakterizovať ako prechodové štádium medzi predreformným textom a jeho novším variantom. Napríklad v prípade bohorodičnika 3. hlasu oktoichu uvádza **НЕСЪТМЕНИ ѿ БОЖІАГО ДЪХА** oproti novšiemu **НЕСЪТМЕНЕ ѿ БОЖЕСТВЕНАГО ДЪХА**; v 1. irmose Nedele o porazenom **ДНѢ ВЪ СЛАВѢ БОРА ЧЪДЕРА** oproti **ДНѢН ПРЕСЛАВНО ТВОРАИ ЧЪДЕРА**; alebo

²⁸ Сопко, О.: „Прикрянський“ та „невицький“ періоди у творчості Івана Югасевича Склярського. In: Науковий вісник Закарпатського художнього інституту, I, Ужгород: Гражда, 2010, s. 144.

²⁹ Tamže, s. 144.

³⁰ Pozri k tomu napr. Žeňuch P.: Medzi Východom a Západom. Byzantsko-slovanská tradícia, kultúra a jazyk na východnom Slovensku. Bratislava: Veda, 2002, Žeňuch, P.: Tradícia, jazyk, identita a kontexty byzantsko-slovanskej kultúry pod Karpatmi. In: Dedičstvo duchovnej piesňovej kultúry medzi slovanským Východom a Západom/ Das Erbe der geistlichen Liedkultur zwischen Ost und West/ Наследие духовной песенной культуры между славянским Востоком и Западом. (ed. Peter Žeňuch), Bratislava: Slovenský komitét slavistov, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, 2013. Žeňuch, P.: K dejinám cyrilskej písomnej kultúry na Slovensku. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2015.

³¹ Žeňuch, P.: Tradícia, jazyk, identita a kontexty byzantsko-slovanskej kultúry pod Karpatmi..., s. 13.

v 1. irmose 1. kánonu na sviatok Narodenia Jána Krstiteľa *Тристацце крѣпкій Роденїа* oproti *Тристатн крѣпкіа рожденїа*.³²

Obsahová charakteristika rukopisu

Juhasevič zostavil svoj irmologion v kalendárovo-minejnom type.³³ Charakterizuje ho koncept, v ktorom ako prvé uvádza spevy nedel'ného oktoichu a spevy podobnov všetkých ôsmich hlasov. V samostatnej časti sú radené spevy sviatkov v minejnom poriadku. Autor sa v osnove neriadi liturgickým kalendárom východnej tradície a irmologion začína až nedel'ou pred Narodením Krista. Pokračuje pôstnym triodionom, kde chronologicky radí tiež sviatok Zvestovania Bohorodičke. Pokračuje spevmi paschálneho obdobia až k Päťdesiatnici a následne uvádza spevy na sviatok sv. Petra a Pavla, Bohozjavenia Krista, Usnutia, Narodenia a Ochrany presvätej Bohorodičky, Svätého Michala, Vstupu presvätej Bohorodičky do chrámu, na sviatok sv. Mikuláša a na sviatok Nepoškvrneného počatia presvätej Bohorodičky. Autor ukončuje irmologion stichirou o zapudení heretikov a stichirou pri vchode biskupa do chrámu.

Juhasevič evidentne koncipoval svoje dielo na základe zaužívaného modelu, ktorý svojou prehľadnosťou najviac zodpovedal požiadavkám každodennej liturgickej praxe. Vychádzal pritom z prameňov haličskej tradície, pravdepodobne z viacerých ľvovských predlôh, rukopisov, respektíve notovaných prvotlačí. Pri základnom porovnaní s jedným z prvých ľvovských tlačených irmologionov z roku 1709 sme zistili, že zápisy prameňov sú v mnohých prípadoch identické, zatiaľ čo na iných miestach zahŕňajú melodické, rytmické a textové diferencie, spôsobené pravdepodobne vplyvom regionálnych tradícií, prízvukovými pomermi v nárečiach alebo osobitou skúsenosťou prepisovača.

V súvislosti so skutočnosťou, že Juhasevič v jednom roku svojej tvorby prepísal dva irmologiony a oba sa nám zachovali v takmer kompletnej podobe, pokladáme za dôležité ilustrovať na ich príklade prístup pisára k predlohe, forme a repertoáru diela. Ako sme zistili, irmologion z Nyiregyházy je mladšou variantou irmologionu MUS I 80, ktorý je v súčasnosti uložený v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave. Hoci nevieme, kedy začal autor prepisovať bratislavský irmologion, keďže sa nezachoval titulný list rukopisu, z údajov na poslednom liste diela Juhasevič skončil s jeho prepisom 11. septembra 1800. Ako sme uviedli vyššie, Irmologion z Nyiregyházy začal Juhasevič prepisovať už 6. novembra v tom istom roku a dielo dokončil o deväť mesiacov neskôr, konkrétne 15. júla 1801.

Na základe komparácie grafickej podoby, repertoáru, textového a hudobného zápisu možno tvrdiť, že irmologiony sú takmer totožné. Autor v obidvoch rukopisoch používa graficky zhodné motívy a ornamentálnu výzdobu na rozlíšenie žánrových celkov a iniciál. Parafrazuje textový zápis, no s častou nejednotnosťou vo využití grafém *з* a *z* (napr. *Празднѹюще/ Празднѹюще*), *ї* a *и* (*Пожній/Пожній*; *любовню/любовію* atď.), pri usporiadaní horných skratiek a titulov.

Z hudobnej stránky sa rozdiely prejavili predovšetkým v povahe rytmického zadelenia notového textu. Irmologion MUS I 80 disponuje na mnohých miestach kratšími rytmickými hodnotami a v porovnaní s neskorším irmologionom v ňom pri finálach nenachádzame *takt* (v transkripcii celá nota), ale o polovicu kratší *polutakt* (v transkripcii polová nota). Rovnako v melizmatických úsekoch v staršom variante používa *osminu*, *lamanu*. Hoci sa v oboch dielach melizmatické úseky melodicky zhodujú, v mladšom rukopise autor tvorí skupiny z nepárneho

³² Komparácia s ľvovským irmologionom z roku 1709 a zbierkou Cerkovnoje prostopinije z roku 1906.

³³ Pri rozlišovaní jednotlivých tyrov rukopisných irmologionov sa riadime systémom Juraja Jasinovského. Viac pozri Ясиновський, Ю.: Український нотолінійний Ирмолой як тип гимнографічного збірника: зміст, структура. Записки НТШ, Праці Музикознавчої комісії, Львів, 1993.

počtu štvrt'ových nôt, namiesto využitia kombinácie s osminovými hodnotami. Mohlo by sa zdať, že autor pozabudol upraviť grafiku príslušných notovaných skupín. V niektorých pasážach nachádzame rozdiely v melodike hudobného textu. Prinášajú ich stupňové posuny krátkych modelov o úzky interval nahor alebo nadol.

MUS I 80

MS 20003

ѠБ -НО -БЛА-ГѠЕ - ѠТЕ- ѠО

ѠБ -НО -БЛА-ГѠЕ - ѠТЕ- ѠО

Rytmické rozdiely jedného z irmosov vo štvrtok Veľkého pôstu, Andreja Krétskeho

Obidva komparované irmologiony spadajú do kalendárovo-minejného typu, pričom sa zhodujú aj v repertoárových špecifikách. Napr. v obidvoch irmologionoch autor uvádza len prvý zo šiestich nedeľných sedalnov. Irmologion z Nyíregyházy uvádza oproti bratislavskému rukopisu v časti sviatočných irmosov ako prvé v poradí irmosy nedele pred Narodením Krista. Bratislavský irmologion ich naopak neobsahuje vôbec, podobne ako v prípade záverečnej stichiry pri vchode biskupa do chrámu. V mladšom variante naopak chýba kánon Nedele sv. Otcov a taktiež druhý kánon na sviatok Ochrany presvätej Bohorodičky, ktorý je v MUS I 80 uvedený hneď za stichirou sviatku. Zmeny nastali aj v súvislosti s koncepciou, čiže repertoárovým usporiadaním diela. Kánon Nedele pred Bohozjavením Juhasevič v mladšom variante zaraďuje chronologicky pred sviatok Bohozjavenia, a v staršej verzii sa nachádza až v závere irmologionu. Pri spevoch k úcte sv. Mikuláša autor zapísal stichiry *ВЪМН ПΟΥБЛНЫМН, ЧЛОВЕЧЕ БОЖІИ Н ВЪРНЪА* a kánon sviatku oproti irmologionu MUS I 80 v opačnom poradí.

Početné odchýlky pri porovnávaní dvojice irmologionov nás privádzajú k zásadným hypotézam o písárskej praxi ako takej. Základnou je otázka, prečo sú medzi dvomi irmologionmi, ktoré boli prepísané v priebehu rovnakého roku, vôbec nejaké rozdiely. V tomto prípade nie je možné uplatniť teóriu, že zmeny nastali postupným (často dlhoročným) vývinom kantorských skúseností pisára, ktorý dozrieval, menil zaužívané modely a následne ich uplatňoval v zápise. Je zrejmé, že v priebehu jedného roka nezmenil svoje predstavy do takej miery, aby sa mohli prejaviť v základných melodicko-rytmických kontextoch a najmä ortografických návykoch.

Možno pripustiť, že pri prepise irmologionov použil pisár odlišné predlohy, čo by vysvetľovalo najmä mnohé textové odchýlky. Z toho však vyplýva ďalšia otázka. Ak išlo o dielo „na objednávku“, mohol si objednávateľ stanoviť konkrétne požiadavky a určiť, z akého irmologionu sa má prepisovať? Tamás Bubnó pri výskume Juhasevičovho rukopisu z roku 1803 predpokladá, že obsah irmologionu bol prispôbený požiadavkám objednávateľa, ktorému záležalo viac na zápise menej častých spevov pre vizuálnu podporu pri interpretácii. Preto napríklad Juhasevič nezapisoval do irmologionov všeobecne známe spevy liturgie Jána Zlatoústeho.³⁴

Z teórie Tamása Bubnóa vyvstáva tretia hypotéza. Domnievame sa, že kantorom, ktorí často objednávali odpis diela, záležalo primárne na repertoári, teda na správnej a úplnej koncepcii za-

³⁴ Bubnó, T.: A magyarországi és a Kárpátok-vidéki görög katolikus dallamok eredete és variánsai. DLA dolgozat, Liszt Ferenc zeneművészeti Egyetem, 2003, s. 56.

daného rukopisu, pričom nevnímali grafické a jazykové zámeny v texte či jemné melodicko-rytmické odchýlky. Z pohľadu vedeckej komparácie sa môžu uvedené rozdiely javiť ako zásadné pri stanovení regionálnych prvkov toho-ktorého rukopisu, ale v každodennej liturgickej praxi sa podľa nášho názoru výraznejšie neodzrkadľovali. Napokon, irmologionová tvorba predstavovala len jednu z dvoch dopĺňujúcich sa zložiek hudobnej liturgickej kultúry v karpatskej oblasti: písanej a ústne tradovanej. Síce zaznamenala nápevy v písanej podobe, avšak prvok ústneho tradovania liturgického spevu stále tvoril jej najdôležitejšiu súčasť. Ako možno vidieť, výskum irmologionu z Nyíregyházy je kľúčovým v kontexte poznania písárskej praxe v regióne Karpát v období 18. storočia, ale aj v komplexnom výskume karpatského *prostopinija* ako špecifickej podoby liturgického spevu byzantsko-slovanskej tradície.

V závere ešte spomenieme, že v knižnici Vysokej gréckokatolíckej školy v Nyíregyháze sa nachádza ďalšie dielo Jána Juhaseviča Skfarského. Ide o *Псалтырь* (žaltár) z roku 1805 (v literatúre nesprávne datovaný do roku 1804), ktorý sa donedávna považoval za stratený. Spomína ho E. Sabov v Chrestomatii: „Псалтырь изъ 1804 г., переписанная дьячком Югасевичемъ въ Невицкомъ“³⁵ Žaltár sa podarilo nájsť náhodne pri prehľadávaní katalógu knižnice v Nyíregyháze (sig. MS 20001). Zachoval sa bez väzby, obsahuje 167 fólií a okrem samotných žalmových textov obsahuje aj Apokalypsu a kalendárium.

Hoci uvedený žaltár bude predmetom širšieho výskumu v ďalších štúdiách, je dôkazom toho, že ešte stále je možné nachádzať nové pramene cyrilскеj tradície, a to nielen v prípade rozsiahleho diela Jána Juhaseviča Skfarského. V slovenských a zahraničných knižniciach, archívoch i múzeách ešte stále existujú mnohé ďalšie neprebádané pramene, ktoré bezpochyby ukážu stále nedocenené bohatstvo liturgickej kultúry byzantsko-slovanskej tradície pod Karpatmi.

Incipitárium Johasevičovho irmologionu z rokov 1800-1801

Oktoich

1. hlas

f. 1 ^r	КЕЕМИРНЮ СЛАВЪ	bohorodičník
f. 1 ^v	СЕ ИСПОЛНИСА ИСАИНО ПРОРОЧЕНІЕ	bohorodičník
f. 2 ^r	ГРОБЪ БОИ СПАСЕ	nedefný sedalen
f. 2 ^v - 3 ^v	ТВОА ПОСѢДИТЕЛНАА ДЕСНИЦА	nedefné irmosy, 1. pieseň

2. hlas

f. 4 ^r	ПРЕЙДЕ СѢА	bohorodičník
f. 4 ^v	О ЧѢДО НОВАЕ	bohorodičník
f. 5 ^r	БЛАГОУБѢРНЫЙ ІУДИФ	nedefný sedalen
f. 5 ^v - 6 ^v	КО ГЛАВНИЧѢ ПОТОПИ	nedefné irmosy, 1. pieseň

3. hlas

f. 7 ^r	КАКО НЕДВИГЛА	bohorodičník
f. 7 ^v	БЕЗСѢМЕНИ Ѡ БОЖІАГО ДѢЛА	bohorodičník
f. 8 ^r	ХРИСТЪ Ѡ МЕРѢИ ВОСТА	nedefný sedalen
f. 8 ^v - 9 ^v	НЖЕ ВОДЫ ДРЕВЛЕ	nedefné irmosy, 1. pieseň

4. hlas

f. 10 ^r	НЖЕ ТЕБЕ РАДИ	bohorodičník
f. 10 ^v	ПОДАЖ ОУЧѢШЕНІЕ	bohorodičník

³⁵ Сабов, С.: Хрестоматія церковно-славянскихъ и угро-рускихъ литературныхъ памятниковъ съ прибавленіемъ угро-рускихъ народныхъ сказокъ на подлинныхъ нарѣчіяхъ. Унгарь, Книгпечатная Келеть В. Іфегера 1893, с. 184.

f. 11^r Козрѣбше на Грѣбнѣ бохѡ
 f. 11^v ѿ юности моеа
 f. 12^r- 13^v Моря чѣрнаго пѣчинѡ
5. hlas
 f. 14^r Ко чѣрнѣ мори
 f. 14^v Церквѣ ѿ врата сѡци
 f. 15^r Крѣ Господѣ да похвалѣи
 f. 15^v- 16^v Коня и вѣлника бо море

nedefný sedalen
 stupňové antifony (stepenny), 1. antifona
 nedefné irmosy, 1. pieseň

6. hlas
 f. 17^r Кто тебе неблажѣи
 f. 17^v Творецѣ ижевлителѣ мѡ
 f. 18^r Грѡбѣ вѣверитѣ и ѿдѡ
 f. 18^v- 19^v ꙗко погубѣхѡ ходѣи ѿрайѣ

bohородičník
 bohородičník
 nedefný sedalen
 nedefné irmosy, 1. pieseň

7. hlas
 f. 20^r Мати оубо познаса
 f. 20^v Пѡ кровѣхѣ вѡ Владычнице
 f. 20^v Знаменанѣ грѡбѣ жнѡвѡ
 f. 21^r- 22^v Маниѣ ти на зѣмли ѡбѣрѣ

bohородičník
 bohородičník
 nedefný sedalen
 nedefné irmosy, 1. pieseň

8. hlas
 f. 23^r Царь небесный
 f. 23^v Безвѣстнаго дѣво
 f. 24^r Коскѣлѣ еси из мѣрѣбѣи
 f. 24^v- 25^v Ко ѡрѡжѣ на фарѡна

bohородičník
 bohородičník
 nedefný sedalen
 nedefné irmosy, 1. pieseň

Podobeny

f. 26^r Некеснѣ чинѡ Радобаніе – Прехвалныи Мѡченици 1. hlas
 f. 26^v Бѣгда ѡ древа – Домѣ Бѣфрѣдѡ 2. hlas
 f. 27^r Велиа крестѣ вѡего – Крѡсочѣ дѣвѣбѣ вѡего 3. hlas
 f. 27^v-29^v ꙗко добла вѣ Мѡченицѣ – Далѣ еси знаменіе, Зѣлнѣ совѣише – Хотѣѣ слезами, Оудѣвнѣа ѡвѣи – Скоро Предварн 4. hlas
 f. 29^r Радѡиѣа жнѡносниѣ – Преподобне ѡче Гогоносе 5. hlas
 f. 30^r-31^v Ангелскѣа Прѣидѣи ны – Третѣи днѣ вокрѣел еси – Все оупованіе – Кто ти Спасе Ризѡ рѡзарѣ – Неначаемѣа житѣа 6. hlas
 f. 31^v Не ктомоу возбранѣемн 7. hlas
 f. 32^r- 33^v ѡ Прелѣлное чѡдо – Что вѣ нарѣѣ – Господи ѡце и на сѡдци – Мѡченици Госпѡн – Возлае на Перн – Повелѣнное тѣино 8. hlas

Здѣ починѣютѣ еа Ирмосы Праздничныи.

Ирмосы вѣ Недѣлю прѣ Рѣтѡвома Хѣбыма.

f. 34^r- 35^v Волною Морскою сокрѣиши irmosy, 1. pieseň, 6. hlas

БЖѢ по ПЛОТН РѣТѡВО ГДѢ БГѢА, и Спѣл нашѣго Гѣа Хрѣта.

f. 36^r Кѣачеика дѣне радостнн, namiesto Мѡтѣвѣ рѡдн
 f. 36^r Слава во вѣинѣ Гогоу stichira, 6. hlas
 f. 36^v- 40^r Христѡ рѡдѣлѣа славѣтѣ irmosy 1. kánona, 1. pieseň [1. hlas]
 f. 36^v- 40^r Спасе люди чѡдоуѣаи irmosy 2. kánona, 1. pieseň [1. hlas]
 f. 38^r Дѣвѣа днѣ пребогатаго рѡдѣлѣ kondak, po 6. irmose 2. kánonu, 3. hlas
 f. 40^r Покрѣтильны ѣ быше svitilen [1. hlas]
 f. 40^v Дѣнѣ Христѡ во вѣфлѣемѣ Рѡдѣлѣа stichira na chvalitech, Слѡва: ѿ нѣѣ: 2. hlas

ОБРѣЗАНІЕ ГДѢ.

f. 41^r- 41^v Рѡдѣтѣе мѡдѣе поѣмѣ прѣи irmosy, odkaz na 1. pieseň, pokračuje odkazmi na 2. - 4. a 9. pieseň, 5.- 8. irmos notovaný [2. hlas]

Вѣ Недѣлю прѣ Бѡгѡвѣленіе Гдѣниа.

f. 41^v- 43^v Волною морскою сокрѣишаго irmosy, 1. pieseň

СѢОБЪ БОГОБЛАЖЕНЕ ГЛА БІА И СІСА НШЕГО ІСА ХРТА.

- f. 43^v Бгѣ слово гависа Плотію stichira po evanجليu, 6. hlas
f. 44^r- 47^v Глбениѣ ѡкрѣи єи дно irmosy 1. kánona, 1. pieseň [2. hlas]
f. 44^r- 47^v Пѣть морскій волнѡсаа irmosy 2. kánona, 1. pieseň [2. hlas]
f. 47^v Денѣ Христѣ на Іѡрдѣ Прише stichira na chvalitech, Слѡба: Н нѣѣ: 2. hlas

СТРѢТЕНЕ ГЛА БІА И СІСА НАШЕГО ІСА ХРТА.

- f. 48^r- 50^r Сѡцѣ глѡбородителнѣ земаю irmosy, 1. pieseň, 3. hlas

ВЗ НЕДАТЬЮ ѡ МЫТАРН И ФАРНСЕИ

- f. 50^r Множебо содѣлании stichira, 6. hlas

ВЗ НЕДАТЬЮ ѠБЛАДНОМА СЫНѢ

- f. 50^v Хвалиште ѡма Гне polyjelej, len textový záznam
f. 50^v- 51^v На рѣцѣхъ Кавкадестѣ verše 136. žalmu
f. 51^v Земѣ ктѡ слыша irmosy, 9. pieseň, 2. hlas, odkaz na Mojžišovu pieseň a ostatné irmosy

ВНЮ МДОСОНСТНЮ

- f. 51^v- 53^r Помѡни и Покровитѣ irmosy, 1. pieseň, 6. hlas

ВЗ НЕДАТЬЮ СЫРОССТНЮ

- f. 53^r Покланію ѡверзи ми дверѣ stichira po evanجليu, Слѡба: 8. hlas
f. 53^v На сплѣнѣю Стесю stichira, Н нѣѣ:

ВЗ СѢЮ М ЦѢ ПѢВЯСАМЫЛЪ ВЗ НЕДАТЬЕ ВЕЧЕРЪ:

- f. 53^v Нѡвѣлчи лица боого – Дла єи достоаніе рѡстне prokimeny [8. hlas]

ВЗ СѢЮ М ЦѢ. АПѢРТА ПРЖДЕ СІСЕНАД

- f. 54^r Дла са исправнѣ молиѡ моа verše 140. žalmu
f. 54^v Нинѣ силы некеиныа cherubinska pieseň, Ямлаѡа
f. 55^r Вкѡдите и оѡвидите kinonik
f. 55^v Ѡ текѣ радѡеаа zadojstojnik

ВЗ НЕДАТЬЮ ГЮ СѢАГО ВЕЛНАГО ПОСТА

- f. 56^v- 57^v Божебѣннѣ Проѡверзи irmosy, 1. pieseň, 1. hlas

ВЗ ЧЕТРЕПТОКЪ Є НАН СѢАГО ПОСТА, АНДРЕДЪ КРНТИКА

- f. 58^r Помѡни и Покровитѣ irmosy, odkaz na 1. pieseň, notované irmosy, medzi základnými irmosmi vložená trojpieseň, [6./8. hlas]

БЛГОКѢЩЕНЕ ПѢТЪН БІЦН

- f. 59^r- 61^v Ѡверзѣ оѡрта моа irmosy, 1. pieseň, 4. hlas

ВЗ СѢКОТЪ Алазареѡ

- f. 61^v- 62^r Поѣ Господеви irmosy, 1. pieseň, 8. hlas, textové incipity 4.-7. piesne

ВЗ НЕДАТЬЮ ЦВѢТНЮ

- f. 62^r-64^r Глбншаа нечотинци irmosy, 1. pieseň, 4. hlas

ВЗ ПОНЕДЕЛОКЪ ВЕЛНИИ

- f. 64^r Непроходимо волнѡщееаа trojpieseň, 1. pieseň, 2. hlas

ВТОРОКЪ ВЕЛН

- f. 64^v Веленіа мѡчителеѡа dvojpieseň, 8. pieseň, 2. hlas

В СРѢДЪ ВЕЛН

- f. 65^r На каменнѣ ма Кѣры оѡверди trojpieseň, 3. pieseň, 2. hlas

ВЪ СТЬИИ ВЕЛНКИИ ЧЕТВЕРЪ

f. 66^r- 67^v СѢЧЕНІИ ПРЕСѢЧЕНО БЫ МОРЕ ЧЕРНОЕ
f. 67^v ЧЕРТОГ БОИ СПАСЕ МО

irmosy, 1. pieseň, 6. hlas
svitilen

ВЪ СТЬИИ ВЕЛНКИИ ПЛТЪРЪ

f. 68^r В ТРЕБѢ ОУТРЕННОЮ МИЛОСЕРДІА РАДИ
f. 68^v- 70^r ДѢКЪ ЛЪКАВѢ СОВОРНИ

trojpieseň, 5. pieseň, 6. hlas
stichiry na chvalitech, 3. hlas

ВЪ СТЬЮ ВЕЛНКУЮ СУБЪОТЪ

f. 70^v- 72^r КОЛНОЮ МОРЕКОЮ СОКРѢШАГО
f. 72^r ПРІИДѢТЕ ОУБЛАЖИИ
f. 73^v ДА МОЛЧИИ ВЕАКА ПЛО ЧЕЛОВѢЧА

irmosy, 1. pieseň, 6. hlas
nadhrobná stichira, СЛАВА: Н ННѢ:
cherubínska pieseň v sobotu

СВѢТНАБЕНЪ ПЯЦЪ

f. 74^r ПЛОТІЮ ОУСНѢ

[5. hlas]

ВЪ НЕДѢЛЮ БЮ ПО ПЯЦЪ ФАМИНЪ

f. 74^v- 75^v ПОЕ БСИ ЛЮДИЕ

irmosy, 1. pieseň, 1. hlas

ВЪ НЛЮ ГЮ. ПО ПЯЦЪ, СТЬИХЪ МИРОНОСНИЦЪ

f. 76^r ТЕБЕ ОУДѢЮЩАГО ЕА СѢТѢ
f. 77^r- 78^r МОУЧЕНІКУЮ ПѢ КОСМРИШИН

stichira na stichovnach, СЛАВА: Н ННѢ: 5. hlas
irmosy, 1. pieseň, [2. hlas]

ВЪ НЕДѢЛЮ ЛЮ. ПО ПЯЦЪ, О РАДОСАБЛЖЕННЪ

f. 78^v- 79^v ДНѢ ВЪ СЛАВѢ БОРА ЧУДЕЛА

irmosy, 1. pieseň, 3. hlas

ВЪ СРЕДЪ ПРЕПОЛОРАБЕНІЮ И ЦУ

f. 80^r- 81^v МОРЕ ОУДОУЧЕЛА

irmosy, 1. pieseň, 8. hlas

ВЪ НЛЮ ЕЮ. ПО ПЯЦЪ САМАРАНИИИ

f. 81^v- 83^r ПОРАЖЕ И ЕГУПТА

irmosy, 1. pieseň, 4. hlas

ВЪ НЛЮ СЮ. ПО ПЯЦЪ СЛЪПОУ

f. 83^r- 84^v ЗЕЛА НА НЮЖЕ НЕВОІА

irmosy, 1. pieseň, 5. hlas

НА РОЗНЕСЕНІЕ ГЛН

f. 84^v- 85^v СПЛИТЕАЮ БОГЪ ВО МОРИ

irmosy, 1. pieseň, 5. hlas

ВЪ НЛЮ НЮ. НА СОШЕСТВІЕ СТЬАГО ДХА

f. 86^r ПРІИДѢТЕ ЛЮДИЕ
f. 87^r- 90^r КО ПѢТѢ ПОКРЫ ФЛАВОНА
f. 87^r- 90^r БОЖЕБЪЕНІИ ПОКРОВѢ
f. 90^r ЦАРИ НЕБЕСНИ

stichira na večierni, СЛАВА: Н ННѢ: 8. hlas
irmosy 1. kánonu, 1. pieseň, [7. hlas]
irmosy 2. kánonu, 1. pieseň, [4. hlas]
stichira na chvalitech, СЛАВА: Н ННѢ: 6. hlas

ПРНБНОУСЪ ОУСЪ ОУСЪ

f. 90^v- 91^v ОУДОУЧЕ ФЛАВОНЕ И ВЕЮ СНАД ЕГО

irmosy, 1. pieseň, 4. hlas

РѢТКО СТЬАГО ІОАННА ПРГЧИ КРТАД ГЛНД

f. 91^v- 93^v ТРИТОУЩЕ КРѢСКІИ РОДЕНІА
f. 92^r- 92^v ОУБЕРАДИ ГРО

irmosy 1. kánonu, 1. pieseň, [4. hlas]
irmosy 2. kánonu, 3. pieseň, [4. hlas]

СТЬИИ АНЛОУ ПЕТРУ И ПАВЛУ

f. 93^v-95^r НЕ ТИ ПОДОБЕ ПРЕЛННЪ ГОСПОДИ
f. 94^r-94^v ПОСѢЧЕНІИ НЕРѢКОМАГО

1. kánonu, 1. pieseň, 4. hlas
irmosy 2. kánonu, 1. pieseň, [8. hlas]

СТЬОБЕ ПРЕОБРАЖЕНІЕ ГЛА ГЛА И СПСА НИШЕГО ІСА ХРТА

f. 95^r ПРОУБРАДЪА БОКРЕСЕНІЕ
f. 97^r-98^v ЛИЦИ ИЗРАЙЛЪТЧИИ
f. 97^r- 98^v ИПЛОТИ БОЕА ЛЪЧА – ОУТРАШИНА ВЪ СЛА

stichira po evanjelii, 6. hlas
irmosy 1. kánona, 1. pieseň, [4. hlas]
irmosy 2. kánona, po 4. a 9. piesni, [8. hlas]

ОУСПЕНІѢ ПРЕСВѢТЫХЪ ВЪЩУИ НИЩЕДЪ БІЦИ И ПРМО ДЪБИ МРІА
 f. 99^r-100^r Ѡднѣное чѣдо stichiry, 1. hlas
 f. 100^r- 101^r Богоначамнѣи мановеніѣ stichiry, Слѣва: Ѡ нѣѣ: 1. hlas
 f. 101^r- 103^v Презрѣшлѣна Божію славою irmosy 1. kánona, 1. pieseň, [1. hlas]
 f. 102^r Нѣнзлѣномѣ Божію – Ѡднѣншлѣа бѣачекла irmosy 2. kánonu, po 4. a 5. piesni, [4. hlas]

РЖТКО ПРЪТЫДЪ ВЪЩУИ НИЩЕДЪ БІЦИ И ПРМО ДРЪИ МРІА
 f. 104^r Сей днѣ Господѣ Радѣиѣтеа stichira po evanjeliju, 6. hlas
 f. 104^r- 106^r Градѣте Людіе поѣ Прѣе Христѣ irmosy 1. kánona, 1. pieseň, [4. hlas]
 f. 104^v, 105^v Сокрышлѣо Бранн – Покрѣблѣи бодлми irmosy 2. kánona, po 1. a 8. piesni [8. hlas]
 f. 106^v-107^r Ѡ днѣное чѣдо stichiry na chvalitech, 1. hlas

ВОЗДВЖЕНІѢ ЧЪНАГО КРЪТЯ ГЪНА
 f. 107^v- 109^v Крѣста начертѣ Моѡсеѣи irmosy, 1. pieseň, 8. hlas
 f. 109^v Снѣдн Радн дрѣва irmos po 9. piesni
 f. 110^r Се днѣ Пронѣходѣ Крѣе Господѣ stichira na chvalitech, Слѣва: Ѡ нѣѣ: 6. hlas

ПОКРОВА ПРЪТОИ БІЦИ
 f. 110^v Сорадѣюса с нами Радѣнлаа бѣа stichira po evanjeliju, 6. hlas

СОБОРЪ АРХАНГЛА МІХАИЛА
 f. 111^r- 112^r Пѣснь возшлѣ Людіе чѣдоѡрцѣ irmosy, 1. pieseň, 8. hlas
 f. 112^r Нѣже ѡсѣнлѣе благодѣ бѣа stichira na chvalitech, Слѣва: 5. hlas
 f. 112^v Благнѣи чѣа Богородице bohorodičnik, Ѡ нѣѣ:

КОСДЕНІѢ ПРЪТОИ БІЦИ
 f. 113^r- 114^r Пѣснь побѣднѣю Коспоѣ irmosy, 1. pieseň, 1. hlas
 f. 114^v Днѣ вѣ Церкѣе бѣокоднѣа stichira, Слѣва: Ѡ нѣѣ: 6. hlas

СТІТѢЛЮ ХЪУ НИКОЛАЮ
 f. 114^v- 115^v Кумн Похвѣлнми stichiry, 2. hlas
 f. 116^r Чловеке Божіи и вѣрнѣи stichira na stichovnách, Слѣва: 6. hlas
 f. 116^r Кѣ глѣбннѣ потѡпн дрѣвѣе irmosy, odkaz na 1. pieseň, pokračuje 5.-8. notovaný irmos, 2. hlas

ЗНАЧІТѢ ПРЪТЪИ БІЦИ
 f. 117^r Пѣснь побѣднѣю бѣосѣмѣ irmosy, odkaz na 1. pieseň, 5. a 9. notovaný irmos, 1. hlas

ІРМОСЫ МОЛѢБНЫ ПРЪТЪИ БІЦИ
 f. 117^v- 118^v Непрѣнѣ неѡбѣнѣ irmosy, 1. pieseň, 2. hlas
 f. 118^v- 119^v Кода Прѡшѣе гѣко Порѣхѣ irmosy, 1. pieseň, 8. hlas

НА ПРОКЛАТІЕ ГЕРЕТИКОВЪ
 f. 119^v Нѣже ѡбѣрѣзѣ бѣомѣ stichira, 4. hlas

ВОХОДА АРХІЕРѢУМЪ
 f. 120^v Козѣл ѣси во церкѣе АРХІерѣею stichira, 1. hlas

ѠГЛАКЛЕНІѢ ІРМОЛОДЪ СЪГЪ